Cichy kryzys uchodźców w UE

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: czwartek, 16, kwiecień 2026 08:38
Tomasz Smaś
Odsłony: 558

Po inwazji Rosji na Ukrainę ponad 6 milionów ludzi znalazło schronienie w krajach Unii Europejskiej. W co piątym gospodarstwie domowym uchodźców są osoby z niepełnosprawnościami. Międzynarodowy raport „Invisible Care, Unmet Needs: The Situation of Ukrainian Caregivers of Persons with Disabilities in the EU" wskazuje, że osoby je wspierające należą do najbardziej niedostrzeganych grup w europejskich systemach wsparcia.

Ich sytuacji przyjrzeli się badacze z Polski, Litwy i Niemiec, skupieni w międzynarodowym projekcie „It's Ability", którego celem jest wspieranie integracji uchodźców z Ukrainy – osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

„Podwójne obciążenie" – tak badacze opisują sytuację opiekunów osób z niepełnosprawnościami – uchodźców z Ukrainy. W ich trudnym położeniu przenikają się doświadczenie bycia uchodźcą oraz odpowiedzialność za członka rodziny. W praktyce oznacza to często trudności m.in. w znalezieniu mieszkania, dostępie do usług zdrowotnych i społecznych, a także podjęciu pracy czy uczestnictwie w kursach językowych. Skutkiem jest wysoki poziom izolacji społecznej i stresu.

Stałym problemem jest ograniczony dostęp do możliwości wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Wiele krajów w ogóle nie gromadzi danych na temat uchodźców z niepełnosprawnościami objętych ochroną czasową, co utrudnia planowanie i zapewnianie odpowiedniej pomocy. Brakuje więc systemowej identyfikacji tych osób i ich opiekunów wśród uchodźców.

Skazuje ich to na samodzielne poszukiwanie niezbędnego wsparcia, wiele rodzin ma przez to ogromne trudności z uzyskaniem świadczeń z tytułu niepełnosprawności, sprzętu rehabilitacyjnego czy specjalistycznych usług. Powszechne są bariery biurokratyczne i luki informacyjne, co skutkuje kłopotami w znalezieniu opieki medycznej, terapii czy możliwości edukacyjnych.

Szczególnie dojmujące są bariery w zatrudnieniu. Konieczność stałej opieki, bez jakiegokolwiek wsparcia, w praktyce wyrzuca większość opiekunów (w praktyce: opiekunek) z rynku pracy, zwłaszcza w pełnym wymiarze godzin. Wszystkie trzy badane kraje wykazują znacznie niższe wskaźniki zatrudnienia w przypadku gospodarstw domowych uchodźców, w których są osoby z niepełnosprawnościami – na przykład w Niemczech pod koniec 2023 r. tylko 18 proc. uchodźców z gospodarstw domowych z osobami z niepełnosprawnościami było zatrudnionych, w porównaniu do 54 proc. w pozostałych gospodarstwach domowych uchodźców.

Autorzy raportu apelują więc do instytucji UE m.in. o wzmocnienie ram polityki na tyle, by móc rozpoznawać i wspierać tę szczególnie narażoną na izolację grupę w całej Unii Europejskiej. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów powinny być uwzględniane w politykach UE dotyczących migracji, w tym uchodźców.

Badacze zwracają się także do państw członkowskich z apelem o uproszczenie dostępu do świadczeń i usług oraz dostępnych mieszkań. Wzywają również do tworzenia odpowiednich warunków, by opiekunowie mogli podejmować pracę, co obok elastycznych zasad zatrudnienia wymaga także usług lokalnych, które pozwolą wygospodarować wystarczająco dużo czasu.

Twórcy raportu zwracają się także do organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych i lokalnych usługodawców, którzy często są na pierwszej linii, jeśli chodzi o zapewnianie wsparcia. Warto jeszcze bardziej aktywnie docierać do opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którzy

Phoca PDF

mogą być niewidoczni w głównym nurcie pomocy uchodźcom, zapewniać im informację i szkolenia, a także wzmacniać partnerstwo z lokalnymi władzami i ze społecznością.

Z pełną wersją raportu można zapoznać się TUTAJ.

Źródło: Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych

Phoca PDF